

1912-06-23

AFSENDER

Fritz Syberg

MODTAGER

Johannes V. Jensen

FAKTA

Dokumenttype:

Brev

Sprog:

Da

Dateringsbegrundelse:

Dateringen fremgår af brevet

Generel kommentar:

Anna og Fritz Syberg boede i Italien med deres seks børn fra efteråret 1910 og små tre år frem.

Zahrtmann boede fra 1883 til 1911 hver sommer til leje i bjerglandsbyen Civita d'Antino.

I Kristian Zahrtmann En Mindebog bygget over hans egne Optegnelser og Breve fra og til ham, F. Hendriksen, København 1919 er der gengivet flere breve og andre tekster, hvori Zahrtmann fortæller om Trulson og Sørensen og sommeren 1911. Om sagen med natpotten, der ikke blev tømt, skrev Zahrtmann således (s. 568): "Situationen forværredes ved, at alle Italienerne er forfærdeligt bange for Tuberkelmitte. Tjenestepigerne desinficeredes, naar de havde været inde hos ham. Det blev os danske, der gav ham Mad, Medicin og sad og talte med ham."

Zahrtmann ophørte ikke med at være i brevkontakt med Anna og Fritz Syberg efter episoden med Sørensen. I

Mindebogen er eksempelvis aftrykt et brev fra Zahrtmann til ægteparret dateret 17. august 1912 (s. 575-576).

Sommeren 1911 var i øvrigt den sidste, Zahrtmann tilbragte i Italien.

Afsendersted:

Via San Lorenzo 44 Pisa

Omtalte personer:

Domenica Cerroni

Poul S. Christiansen

Michelangelo Simoni

Hjalmar Sørensen

Anders Trulson

Arkivplacering:

Det Kongelige Bibliotek, Johannes V.
Jensens Arkiv

DOKUMENTINDHOLD

Fritz Syberg fortæller om noget, der gik for sig i sommeren 1911: Zahrtmann så et stort lys i en af sine elever, (Hjalmar) Sørensen. De to besøgte sammen Syberg-familien i Pisa, og i begyndelsen beskrev Zahrtmann Sørensen med lovord. Sørensen var i øvrigt en meget smuk mand. Efter en måned begyndte Zahrtmann at blive irriteret på Sørensen, og han bed ham af osv., så det var pinligt for alle. De to rejste videre til Civita d'Antino, og her fik Sørensen nærmest husarrest, han måtte ikke tale ved bordet, ikke gå tur med en moden kvinde osv. Poul S. Christiansen var også i Civita, og han og Zahrtmann skændtes. En tredje gæst var svenskeren (Anders) Trulson, som var alvorligt syg. Tjenestepigerne tømte ikke hans natpote, som stod og gærede i varmen. En tjenestepige fik stoppet en barbarisk måde at slagte lam på i Civita d'Antino.

Sørensen fik om efteråret rejsepenge af Zahrtmann og ordre om atrejse lige hjem uden svinkeærinder. Han besøgte alligevel Syberg i Pisa, og de tre voksne sendte et kort til Zahrtmann, som svarede, at han havde dårlig samvittighed. Hjemme igen besøgte Sørensen flere gange Zahrtmann, indtil sidstnævnte bad ham holde sig væk.

TRANSSKRIFTION

Pisa Via San Lorenzo 44
23 – Juni – 1912

Kære Ven.

Jeg sender Dig her en Historie. Nogen Tid før jeg rejste herved skrev Zahrtmann til mig og fortalte mig om en ung Mand han havde taget til sig for at opdrage ham til Kunstner. Hans Talent var ganske enestående Han gav mig også lidt af den unge Mands Forhistorie bl.a. havde han en Tid ernæret sig som Opvarter i Antwerpen. I Fjor Forår da Z. med sin unge Ledsager kom til Pisa opsøgte de os, og der var ingen Ende på Z.s Lovprisninger af ham. Det eneste Z. havde at leve for nu var denne unge Mand der skulde nå "langt videre" end vi andre. Den unge Mands "Ædelhed" var noget ganske [et overstreget, ulæseligt ord] ud over almindelige Menneskers. Jeg var ikke meget spændt på at se dette Fænomen, for Z.s [overstreget, ulæseligt ord] Evne som Menneskekender sætter jeg ikke meget højt. Men den unge Mand overraskede mig ved at se ["se" overstreget] være en Del anderledes [overstregede bogstaver] end jeg havde ventet. Jeg havde ventet mig ham lidt feminin og lidt fordægtig, det er Zs. Smag [overstregede, ulæselige ord] I Stedet for ser vi t ["t" overstreget] en høj velskabt Fyr – nøgen vi badede nemlig sammen

[de sidste fire ord indsat over linjen] noget i Retning af Michelangelos David. Han var ["var" overstreget] er en glimrende Svømmer, har faret tilsøs, som Matros i Storfarten, - Amerika osv. Københavner af den ganske tiltalende Art som f. Eks. Bliver gode Soldater [noget overstreget og ulæseligt]. Hans Talent som Maler forestiller Du Dig bedst ved at tænke på Din Broder D[ulæseligt], Dygtigheden var ubestridelig. Forøvrigt var han en overordentlig rar Fyr som Børnene kom udmærket ud af det med. Hvor længe Z. har kendt ham førend de kom herved ved jeg ikke, men hans Beundring for ham her ["her" overstreget] kulminerede herved da den første Måned var gået. En Dag ["En Dag" indsat over linjen med en streg ned, som går henover "Z."] inviterede Z. ["Z." indsat over linjen] os en Tur til Lucca og da havde Piben en anden Lyd. Sørensen (den unge M.) var ikke længer det ubegrænset ædle Menneske og den ["den" indsat over linjen] vordende store Kunstner. Talte han blev han fejlet af. Z tilretteviste ham i vi andres Påhør på en så ubehagelig Måde så hele Selskabet forstemmedes deraf. Synet af af ["af" overstreget] ham irriterede Z. Derefter rejste de til Civita d'Antino. Dernede vilde jeg nødig have været i Sørensens Sted Han blev lukket inde på sit Værelse og sat til at male et Interiør derfra ["derfra" overstreget] for at Omverdenen ikke skulde se for meget til ham. Det blev ham forbudt at tale ved Bordet. En Dame (Malerinde) som boede der og som han havde trøstet sig med på nogle Aftenture (Hun var 46 – han 29) blev det forbudt (af Z.) at spasere med S., - nok med de andre Malere, - men ikke med S. "han var ikke passende Selskab." Dette bedes forstået således, at det ikke var et af Z. fra først af udtalt klart Program hvorefter alle havde sig at rette, men kom frem lidt efter lidt ["lidt efter lidt" indsat over linjen] i Løbet af Sommeren når Z. fandt Lejligheden passende d.v.s. en pinlig utryg Stemning blev vedligeholdt under hele Opholdet. Dertil kom daglige ["daglige" indsat over linjen] Diskussioner om Italienerne, hvor ["hvor" overstreget] mellem Z og Christiansen. Z. kogende af Vrede. C. ligbleg og truende med at rejse. Italienerne er "Prinser" vi er kun "Barbarer" det var Emnet. Endvidere Svenskeren Trulsons Død. Såvidt jeg kan forstå under temmelig graverende Forh ["Forh" overstreget] hygiejniske Forhold. Fra den Dag han blev sengeliggende satte Herskabet to Signora'er Cerroni ikke deres Fødder i hans Værelse, heller ikke Tjenestepigen. Tænk Jer i den varme Sommer ifjor at have en Lerko[ulæseligt] stående med gærende Latrin 14 Dage i det Værelse hvor man ligger syg. – [et overstreget bogstav] Førnævnte Dame tog sig på at hjælpe på dette da hun havde opdaget det, men Z følte sig meget stødt over hendes Indgriben. En anden Ting hun fik Forandring på var følgende. De slagtede

hver Dag Lam lige for [”lige for” overstreget] på Pladsen uden for, til Underholdning for Børnene. Det foregik på den Måde at de spigrede Dyrene i levende Tilstand på Bjælkeværket, en regelret Korsfæstelse, men med Hovedet nedad som Skt Peder. Der blev de så hængende og brægede til Underholdning for Italienerbørnene til man fik Tid til at tappe Blodet af dem. Det lykkedes førnævnte Dame at få dette Forhold forandret derhen, at Korsfæstelsen af Lammene ikke mere foregik på åben Gade men blev henvist til et Sted udenfor Byen – så længe hun var der. Tilbage til Sørensen. Da Efteråret kom t [”t” overstreget] erklærede Z. at S. ikke var, hverken et ”ædelt Menneske” eller kunde blive Maler. Han gav ham Rejsepenge hjem men pålagde ham at rejse sporenstregs hjem. S. mente det var for at [”at” overstreget. Over linjen er skrevet ”di”] di han [”han” overstreget] Z ønskede ikke ham (S) [”(S” indsat over linjen] på Hjemreisen måtte gøre Ophold hos os. Det gjorde han nu alligevel. Vi så ingen Grund til at være anderledes mod ham end vi hele Tiden havde været. Han boede hos os i 14 Dage og havde det vist [overstregning, ulæseligt] dejlig, de[t] sagde han da. Vi sendte ovenikjøbet Z et Kort med Hilsen fra os alle. Z. svarede med en lille Hjerteudgydelse ”dårlig Samvittighed over for S.” I København besøgte S. Zahrtmann nogle Gange. Han kunde stadig ikke tro at en Interesse der blev begyndt [”blev begyndt” overstreget] straks var så varm kunde så helt og aldeles forsvinde. Han blev imidlertid modtaget afvisende. Så holdt han sig væk et halvt År. Levede af at stå Model og arbejdede i Mellemtiden flittig på ”sin Kunst” (Han er jo nemlig nu uigenkaldelig hjemfalden til Maleriet, blevet bidt af en gal Kunstner som det hedder). Forleden besøgte han så Z igen som sagde til ham at han vilde sætte Pris på om S. ikke mere besøgte ham. En anden Virkning at dette har haft er at Z ikke sender mig hverken Kort eller Breve mere, at Forbindelsen mellem os holdt med et Slag op for ca. tre Fjerdingår siden. Brænd endelig dette Brev når Du [”Du” overstreget] I har læst det, men Du må gærne benytte Stoffet til en Singapornovelle. Din hengivne Fritz Syberg.

Pisa Via San Lorenzo 44

23 - Juni - 1912

Kære Ven.

Jeg sender Dig her en Victorie. Noget Tid
før jeg rejste herved blev Zahrtmann til
mig og fortalte mig om en ung Mand han
havde taget til sig for at opdrage ham til
Kunstner. Hans Talent var ganske uerstattet
Han gav mig også lidt af den unge Mand
Fotografie bl. a. havde han en Tid været i
som Operasles i Antwerpen. I Hjer Forår da
D. med sin unge ~~Siddes~~ kom til Pisa opførte
de or. og der var ingen Ende på D. Løpning
af ham. Det mest D. havde at leve for mig var
denne unge Mand der skulde ud "langt videre"
end vi andre. Den unge Mand's "Edelhed" var
noget ganske ~~uudviklet~~ ud over almindelige
Menneskers. Jeg var ildre meget spændt på
at se dette Fænomen, for D. ~~gjorde~~ ~~en~~
som Menneskebænder sætter sig ildre meget lig.
Men den unge Mand overraskede mig ved at ~~have~~
en del underleder ~~at~~ end jeg havde ventet.
Jeg havde ventet mig han lidt feminin og lidt
fordægtig, det er D. May ~~og~~ ~~en~~
~~stille~~ ~~og~~ ~~stille~~ for sig vi to en høj velstalt Type
^{en bade nemlig "rommer"}
noget i Retning af Michelagnolo's
David. Han var en oplysende Trovner, han
havde taler, som Matros i Skarparten, Amerikas

det stede var et af 2. fra først af udtalt lehard
Program hvorefter alle havde sig et netle, men
kom ^{lidt efter lidt} i løbet af Sommeren når 2. fandt
Lyligheden passende d.v.s. en pinkig utrop, som
ning blev vedligeholdt under hele Opholdet.
Lertel Rom ^{da 2. var} Diskurs om Statuerne, hvor mellem
2. og Christiaan. 2. bogene af Uude. En Lybloy
af træne med et rejse. Italienerne er "Prinses" i en
køn Barbarer det var Eunet. Endvidere Jovstærken
Trückens Tid. Såvidt vi kan forstå under temmelig
gravende ~~for~~ lyggjinsto Forhold. Fra den Dag
han blev reuseliggende rath Uendabel to Signora
Cerroni skredens Fiddler i hans Værelse, heller ikke
Tjenerstigen. Tante Jer i den varme Sommer for
at have en Lezkouka stunde med gærende Latine
14. Dag i det Værelse hvor man ligeer sig.
Oftenvænte Dame tog vi på at hjælpe sig dette
da hun havde opdaget det, men 2. faldt sig noget
stidt over hendes Fudgruben. En anden Ting var
fide Forandring på var påtsunde. De skastede
hver Dag Lam ~~for~~ på Pladen uden lev. til
Underholdning for Børnene. Det foregik på den
Måde at de vigtige Dyrene i levende Tilstand
på Bjælkeværket, en rosebrat Korspartale, men
med Uvovet med et rom Met Pedes. Der blev de
på hængende og brogede til Underholdning for
Italienerbørnene til man fik Tid til at tappe Bladet
af dem. Det lyfbedes Tjenvænte Dame at på dette

Forhold forandret derhen, at Kørs partelen af
Lammene isten mere besøgte på Åben Gade men
blev henviset til et Sted uden for Byen - på Løse
Linn var der. Tilbage til Forener. De Officeret
Korn fuldendte. D. at J. isten var hventen et
cedelt "Linnerte" eller kunde blive Maler. Han
gav ham Besægenes Linn men pålyste ham at
erpe sporene Linn. J. mente det var ~~bedst~~
~~højest~~ D. instad isten ham på Linnerte maatte
Opholdet hos os. Det gjorde ham mig alligevel. Vi sa
ingen Grund til at vare anderledes mod ham end
vi hele Tiden havde været. Han boede hos os i 4 Dage
og havde det vist ~~bedst~~ de sagde han sa.
Vi sendte ovenfor et kort med Linn fra os
alle. D. svarede med en lille Hjertedsydelse "Linn"
Linnerte over for J. i København besøgte
J. Linnerte man. nogle Gang. Han kunde stadig
isten tro at en Nuttere der ~~blev~~ ^{stortes} var sa
varm kunde sa helt og aldeles forvandt. Han blev
imidlertid modtaget afvirende. Sa holdt han
sig vakt et halvt År. Lovde at sa et Model
og arbejdede i Mellemtiden flittig på sin Kunst
"Han er sa nemlig mig isigulsaalidig Linnerte
Linnerte blev bittat en gal Linnerte som det
Linnerte). Forleden besøgte han sa D. igen som sagde
til ham at han vilde sætte Pris på om J. isten mere
besøgte ham. En anden Viserung at dette har
haat et at D. isten sender mig hventen kort eller
Breve mere, at Forbindelse mellem os holdt med et
Glas og for ca. tre Fjerdingår siden. Brand endelig
dette Brev naar ~~sa~~ har lovt det, men di ma
gerne benytte Stoffet til en Singapornovelle.
Din hengivne Fritz Syberg.